

ДО:

ПРОФ. Д-Р САШО ПЕНОВ

**МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА**

Т У К

ОТНОСНО: *Блокиране на научноизследователската дейност в държавните висши училища и научните организации с бюджетно финансиране поради превратно приложение на Закона за обществените поръчки в научната сфера*

Уважаеми господин Министър,

Както е известно, целта на Закона за обществените поръчки (ЗОП) е да предотвратява уредените сделки с бюджетни средства, осигурявайки тяхното икономично и целесъобразно изразходване. Прилагането на ЗОП следва да насърчава свободната конкуренция при доставката на стоки и услуги за постигане на най-изгодните възможни условия и съотношение между цена и качество.

Не се наемаме да съдим за всички стопански сектори, но през последните години в научните организации се ширят практики, които водят до точно обратен ефект. На научните колективи не се разрешава своевременно закупуване на оборудване, консултативи и услуги, неотложно необходими за ежедневната текуща работа по научноизследователски проекти, въпреки че цената им е далеч под установените прагове. Вместо това, такива стоки и услуги се групират за дълги периоди от време (често заедно с доставки от извъннаучно естество) за да може сумарната им стойност изкуствено да надвиши нормативните прагове. Концентрирани в ръцете на администрацията, доставките се забавят с месеци и години за провеждането на централизирани „търгове“ от служители със съмнителна компетентност относно естеството на доставката. Такава е практиката независимо от източника на финансиране – бюджетен, извънбюджетен, международен и т.н.

Вероятно презумпцията е, че отделни учени и научни колективи биха се корумпирани, ако закупят нискостойностно оборудване за няколко десетки или няколкостотин лева със средства от свои грантове и проекти, докато Негово Величество Администраторът е винаги обективен и честен при извършването на изкуствено акумулирани окрупнени сделки за стотици хиляди и милиони?! В научните организации вече се е оформило цяло съсловие от служители с бюджетни заплати, които „менажират“ процедури и търгове по ЗОП. Нерядко такива служители „съветват“ членовете на научните колективи да закупуват принадлежности за наука с лични средства, което напоследък се налага все по-често.

Науката е специфична дейност с ежедневна динамика. Материалните средства за осъществяването ѝ не винаги могат да се планират с години напред. Откритията и иновациите възникват най-често съвсем непредвидено. Превратното приложение на ЗОП блокира регулярната научна дейност и се е превърнало в бич за българската наука. Клаузите в ЗОП относно проектите с международно финансиране също се пренебрегват за да станат окрупнените сделки още по-големи. По такъв начин се компрометират и международно планирани и поети задължения със съответните санкционни и имиджови последици. Държавните научни организации се оказват в неравностойна позиция в сравнение с частните такива. Вместо да разгръщат творческия си капацитет по местоработата, способни учени с огромен потенциал са принудени да се реализират в частния бизнес за да не се подлагат на непрекъснат стрес и унижения при преодоляването на въпросните пречки.

Не се спираме подробно на задължителното купуване на оскъпени самолетни и други транспортни билети от спечелили търгове посредници, при положение, че съвсем същите могат да бъдат закупени далеч по-евтино от самите превозвачи.

Заинтересованите твърдят, че прилаганите практики били наредени „отгоре“ и дори „от Брюксел“. Вярваме, че има достатъчно национален ресурс и воля за разрешаване на проблема, поради което засега се въздържа да се обърнем за съдействие директно към Европейската комисия.

Своеобразното прилагане на ЗОП в научните организации е една от главните причини нашата страна да стои в опашката на [иновационната класация на ЕС](#). За съжаление, ако има класиране за паразитна бюрокраатизация, вероятно ще сме в челните места.

Във връзка с горното, молим за срочната Ви намеса за незабавното преустановяване на горепосочените порочни практики, което е напълно възможно в рамките на сега действащия ЗОП. Произволното изкуствено групиране на материалните разходи за различни научни и ненаучни дейности, както и за разнообразни научно-изследователски проекти и програми, следва да се прекрати. По Ваша преценка, може да инициирате и предложения за бъдещо усъвършенстване на ЗОП и Правилника за приложението му.

София, 28.11.2022 г.

ДИРЕКТОР:

доц. д-р ОГНЯН ИВАНОВ